

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ACTUL FINAL AL CONFERINȚEI NAȚIUNILOR UNITE ASUPRA CONTRACTELOR DE VÎNZARE INTERNAȚIONALĂ DE MĂRFURI

Potrivit cu rezoluția nr. 33/93 din 16 decembrie 1978 a Adunării Generale a O.N.U., între 10 martie și 11 aprilie 1980 s-au desfășurat la Viena lucrările Conferinței internaționale și plenipotențiarilor privind Convenția asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri.

La lucrările Conferinței au participat reprezentanți ai 62 state (socialiste, în curs de dezvoltare și capitaliste-dezvoltate), precum și observatori din partea unor instituții specializate ale Națiunilor Unite și ai altor organizații, guvernamentale și neguvernamentale. România a fost aleasă vicepreședinte a Conferinței.

Conferința a adoptat **Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri**. Convenția care este deschisă spre semnare tuturor statelor, la sediul Organizației Națiunilor Unite, de la 11 aprilie 1980 până la 30 septembrie 1981. De asemenea, începând cu 11 aprilie 1980, Convenția este deschisă spre aderare.

În cele ce urmează prezentăm textul Convenției:

STATELE PĂRȚI LA PREZENTA CONVENȚIE

ȚINÎND SEAMA de obiectivele generale înscrise în rezoluțiile privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale pe care le-a adoptat Adunarea generală la a 6-a sesiune extraordinară,

CONSIDERÎND că dezvoltarea comerțului internațional, pe baza egalității și avantajului reciproc este un element important în promovarea relațiilor de prietenie între state,

APRECIÎND că adoptarea de reguli uniforme aplicabile contractelor de vânzare internațională de mărfuri și compatibile cu diferitele sisteme sociale, economice și juridice va contribui la eliminarea obstacolelor juridice în schimburile internaționale și va favoriza dezvoltarea comerțului internațional,

AU CONVENIT cele ce urmează:

PARTEA I

DOMENIUL DE APLICARE ȘI DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul 1

DOMENIUL DE APLICARE

Art. 1

1. Prezenta Convenție se aplică contractelor de vânzare de mărfuri între părți care își au sediul în state diferite:

- a) când aceste state sînt state contractante; sau
- b) când normele de drept internațional privat conduc la aplicarea legii unui stat contractant.

2. Nu se ține seama de faptul că părțile au sediul în state diferite, dacă acest fapt nu rezultă nici din contractul în sine și nici din tranzacții anterioare între părți, nici din infor-

mații furnizate de ele în orice moment anterior încheierii sau cu ocazia încheierii contractului.

3. Nici naționalitatea părților, nici caracterul civil sau comercial al părților sau al contractului nu sînt luate în considerare pentru aplicarea prezentei Convenții.

Art. 2

Prezenta Convenție nu cîrmuiește vânzările:

- a) de mărfuri cumpărate pentru folosința personală, familială sau casnică, în afară de cazul în care vânzătorul în orice moment înainte de încheiere sau cu ocazia încheierii contractului, n-a știut sau n-a fost considerat că știe că aceste mărfuri erau cumpărate pentru o astfel de folosință;
- b) la licitații;
- c) de sub sechestru sau în orice alt mod de către autoritățile judiciare;
- d) de valori mobiliare, efecte de comerț și monede;
- e) de nave, vapoare, aeroglisoare și aeronave;
- f) de electricitate.

Art. 3

1. Sînt considerate vânzări contractele de furnizare de mărfuri ce urmează a fi fabricate sau produse, în afară de cazul în care partea care le comandă furnizează o parte esențială din elementele materiale necesare acestei fabricări sau produceri.

2. Prezenta Convenție nu se aplică contractelor la care partea preponderentă a obligației părții care furnizează mărfurile constă într-o furnitură de manoperă sau de alte servicii.

Art. 4

Prezenta Convenție cîrmuiește exclusiv formarea contractului de vânzare și drepturile și obligațiile la care un astfel de contract dă naștere între vânzător și cumpărător. În special, în afara dispozițiilor contrare exprese ale prezentei Convenții, aceasta nu privește:

- a) validitatea contractului, nici a vreuneia din clauzele sale și, cu atît mai puțin, cea a uzanțelor;
- b) efectele pe care contractul poate să le aibă asupra proprietății mărfurilor vindute.

Art. 5

Prezenta Convenție nu se aplică răspunderii vânzătorului pentru decese sau leziuni corporale cauzate oricui de către mărfuri.

Art. 6

Părțile pot să excludă aplicarea prezentei Convenții sau, sub rezerva dispozițiilor art. 12 să deroge de la oricare din dispozițiile sale sau să le modifice efectele.

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

Capitolul II DISPOZIȚII GENERALE

Art. 7

1. La interpretarea prezentei Convenții se va ține seama de caracterul său internațional și de necesitatea de a promova aplicarea sa uniformă, precum și de a asigura respectul bunei credințe în comerțul internațional.

2. Problemele privind materiile circumuite de prezenta Convenție și care nu sînt rezolvate în mod expres de către ea, vor fi reglementate potrivit cu principiile generale din care ea se inspiră sau, în lipsa acestor principii, în conformitate cu legea aplicabilă în temeiul normelor de drept internațional privat.

Art. 8

1. În aplicarea prezentei Convenții, indicațiile și celelalte manifestări ale unei părți trebuie interpretate după intenția acesteia, cînd cealaltă parte cunoștea sau nu putea să ignore această intenție.

2. Dacă paragraful precedent nu este aplicabil, indicațiile și celelalte manifestări ale unei părți trebuie interpretate potrivit cu semnificația pe care le-ar fi acordat o persoană rezonabilă, cu aceeași pregătire ca cealaltă parte, aflată în aceeași situație.

3. Pentru determinarea intenției unei părți sau a ceea ce ar fi înțeles o persoană rezonabilă, trebuie să se țină seama de circumstanțele pertinente, îndeosebi de negocierile care au putut avea loc între părți, de obișnuințele care s-au stabilit între ele, de uzanțe și de întreg comportamentul ulterior al părților.

Art. 9

1. Părțile sînt legate prin uzanțele la care ele au consimțit și de obișnuințele care s-au stabilit între ele.

2. În afară de convenția contrară a părților, acestea sînt considerate că s-au referit în mod tacit în contract și pentru formarea sa, la orice uzanță pe care o cunoșteau sau ar fi trebuit să o cunoască și care, în comerțul internațional este larg cunoscută și în mod regulat respectată de către părțile la contracte de același tip în ramura comercială considerată.

Art. 10

În scopurile prezentei Convenții :

a) dacă o parte are mai multe sedii, se ia în considerație sediul care are cea mai strînsă legătură cu contractul și executarea sa, ținînd seama de circumstanțele cunoscute sau avute în vedere de către părți în orice moment înainte de încheiere sau cu ocazia încheierii contractului ;

b) dacă o parte nu are sediu, reședința sa obișnuită îi ține locul.

Art. 11

Contractul de vânzare nu trebuie să fie încheiat, nici constatat în scris și nu este supus la nici o altă condiție de formă. El poate fi probat prin orice mijloace, inclusiv prin martori.

Art. 12

Orice dispoziție a art. 11, a art. 29 sau ale părții a II-a a prezentei Convenții, care autoriză altă formă decît forma scrisă, fie pentru încheierea sau pentru modificarea ori rezilierea pe cale amiabilă a unui contract de vânzare, fie pentru orice ofertă, acceptare sau altă manifestare de intenție, nu se aplică decît dacă una din părți are sediul într-un stat contractant care a făcut o declarație în conformitate cu articolul 96 din prezenta Convenție. Părțile nu pot deroga de la prezentul articol, nici să-i modifice efectele.

Art. 13

În aplicarea prezentei Convenții, termenul „înscris” cuprinde de asemenea comunicările adresate prin telegramă sau prin telex.

PARTEA A DOUA FORMAREA CONTRACTULUI

Art. 14

1. O propunere de încheiere a unui contract adresată uneia sau mai multor persoane determinate constituie ofertă, dacă este suficient de precisă și denotă voința autorului ei de a se angaja în caz de acceptare. O propunere este suficient de precisă în cazul în care denumește mărfurile și, expres sau implicit, stabilește cantitatea și prețul sau dă indicații care permit să le determine.

2. O propunere adresată unor persoane nedeterminate este considerată numai ca o invitație de a oferta, în afară de cazul în care persoana care a făcut propunerea nu a indicat în mod clar contrariul.

Art. 15

1. O ofertă produce efecte cînd ajunge la destinatar.

2. O ofertă, chiar dacă este irevocabilă, poate fi retractată dacă retractarea ajunge la destinatar înainte sau în același timp cu oferta.

Art. 16

1. O ofertă poate fi revocată pînă la încheierea contractului dacă revocarea sosește la destinatar înainte ca acesta să fi expediat acceptarea.

2. Cu toate acestea, oferta nu poate fi revocată :

a) dacă ea prevede, prin fixarea unui termen determinat pentru acceptarea sau în alt fel, că este irevocabilă ; sau

b) dacă era rezonabil pentru destinatar să considere oferta ca irevocabilă și dacă a acționat în consecință.

Art. 17

O ofertă chiar irevocabilă încetează cînd neacceptarea sa ajunge la ofertant.

Art. 18

1. O declarație sau o altă manifestare a destinatarului care exprimă acordul său la o ofertă constituie acceptare. Tăcerea sau inacțiunea prin ele însele nu pot constitui acceptare.

2. Acceptarea unei oferte produce efecte în momentul în care indicația de acceptare parvine destinatarului. Acceptarea nu produce efecte dacă această indicație nu parvine ofertantului în termenul care l-a stipulat sau, în lipsa unei astfel de stipulații, într-un termen rezonabil, ținînd seama de împrejurările tranzacției și de rapiditatea mijloacelor de comunicare folosite de ofertant. O ofertă verbală trebuie să fie acceptată imediat, în afară de cazul în care împrejurările implică contrariul.

3. Totuși, dacă în temeiul ofertei, al obișnuințelor care s-au stabilit între părți sau al uzanțelor, destinatarul ofertei poate arăta că o acceptă prin îndeplinirea unui act care se referă, de exemplu, la expedierea mărfurilor, sau la plata prețului, fără a-l comunica ofertantului, acceptarea produce efecte în momentul în care acest act este îndeplinit, numai să fie în termenul prevăzut de paragraful precedent.

Art. 19

1. Un răspuns care tinde să fie acceptarea unei oferte, dar care conține completări, limitări sau alte modificări, este o respingere a ofertei și constituie o contra-ofertă.

2. Totuși, un răspuns care tinde să fie acceptarea unei oferte, dar care conține elemente complementare sau diferite care nu alterează în mod substanțial termenii ofertei, constituie o acceptare, în afară de cazul în care ofertantul, fără întîrziere nejustificată, a relevat verbal diferențele sau a aderat un aviz în acest scop. Dacă nu a făcut-o, termenii contractului sînt cei ai ofertei, cu modificările cuprinse în acceptare.

3. Elementele complementare sau diferite privind îndeosebi prețul, plata, calitatea și cantitatea mărfurilor, locul și momentul predării, întinderea responsabilității unei părți

față de cealaltă sau rezolvarea litigiilor, sint considerate ca alterind in mod substanțial termenii ofertei.

Art. 20

1. Termenul de acceptare stabilit de ofertant într-o telegramă sau scrisoare începe să curgă din momentul în care telegrama este predată pentru expediere sau de la data care apare pe scrisoare ori, în lipsă, de la data menționată pe plic. Termenul de acceptare pe care ofertantul îl stabilește prin telefon, prin telex sau prin alte mijloace de comunicare instantanee, începe să curgă din momentul în care oferta parvine destinatarului.

2. Zilele de sărbătoare sau nelucrătoare care cad în perioada în care curge termenul de acceptare sint cuprinse în calculul acestui termen. Totuși, dacă notificarea nu poate fi remisă la adresa ofertantului în ultima zi a termenului, pentru că aceasta cade într-o zi de sărbătoare sau nelucrătoare de la sediul ofertantului, termenul este prelungit pînă la prima zi lucrătoare care urmează.

Art. 21

1. O acceptare tardivă produce totuși efecte ca acceptare dacă ofertantul, fără întîrziere îl informează verbal pe destinatar sau îi adresează un aviz în acest scop.

2. Dacă scrisoarea sau alt înscris conținind o acceptare tardivă denotă că a fost expediată în astfel de condiții încît, dacă transmiterea ar fi fost regulată, ar fi parvenit la timp ofertantului, acceptarea tardivă produce efecte ca o acceptare, în afară de cazul în care, fără întîrziere ofertantul îl informează verbal pe destinatarul ofertei că el consideră că oferta sa a devenit caducă sau dacă îi adresează un aviz în acest scop.

Art. 22

Acceptarea poate fi retractată dacă retractarea ajunge la ofertant înainte de momentul în care acceptarea ar fi produs efecte sau în acel moment.

Art. 23

Contractul este încheiat în momentul în care acceptarea unei oferte produce efecte în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții.

Art. 24

În scopurile prezentei părți a Convenției, o ofertă, o declarație de acceptare sau orice altă manifestare de intenție „ajunge” la destinatar cînd este făcută verbal sau este predată destinatarului însuși prin orice alte mijloace, la sediul său, la adresa sa poștală sau, dacă nu are sediu sau adresă poștală, la reședința sa obișnuită.

PARTEA A TREIA

VÎNZAREA MĂRFURILOR

Capitolul 1

DISPOZIȚII GENERALE

Art. 25

O contravenție la contract săvîrșită de una din părți este esențială, cînd ea cauzează celeilalte părți un prejudiciu prin care o privează în mod substanțial de ceea ce aceasta era în drept să aștepte de la contract, în afară de cazul în care partea în culpă a prevăzut un astfel de rezultat, iar o persoană rezonabilă cu aceeași pregătire și aflată în aceeași situație nu l-ar fi prevăzut nici ea.

Art. 26

O declarație de rezolvire a contractului nu are efect decît dacă este făcută prin notificare către cealaltă parte.

Art. 27

În afara unei dispoziții contrare exprese în prezenta parte a Convenției, dacă o notificare, cerere sau altă comunicare este făcută de o parte la contract în conformitate cu prezenta parte și prin mijloace adecvate împrejurărilor, o întîrziere sau o eroare în transmiterea comunicării sau faptul că ea nu a ajuns la destinație, nu privează

pe acea parte contractantă de dreptul de a se prevala de ea.

Art. 28

Dacă în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții, o parte are dreptul să ceară celeilalte părți, executarea unei obligații, un tribunal nu este ținut să dispună executarea în natură decît dacă o face în temeiul propriului său drept pentru contracte de vînzare asemănătoare, necirmuite de prezenta Convenție.

Art. 29

1. Un contract poate fi modificat sau reziliat prin acordul amiabil al părților.

2. Un contract scris care conține o dispoziție ce stipulează ca orice modificare sau reziliere amiabilă trebuie făcută în scris, nu poate fi modificat sau reziliat în mod amiabil într-o altă formă. Totuși, comportarea unei părți poate împiedica invocarea unei astfel de dispoziții dacă cealaltă parte s-a întemeiat pe această comportare.

Capitolul II

OBLIGAȚIILE VÎNZĂTORULUI

Art. 30

Vînzătorul se obligă, în condițiile prevăzute de contract și de prezenta Convenție, să predea mărfurile, să transfere proprietatea și, dacă este cazul, să remită documentele referitoare la marfă.

Secțiunea I — Predarea mărfurilor și remiterea documentelor

Art. 31

Dacă vînzătorul nu este ținut să predea mărfurile într-un loc special, obligația sa de predare constă :

a) cînd contractul de vînzare implică transportul mărfurilor — în remiterea mărfurilor primului transportator pentru a le transmite cumpărătorului ;

b) cînd, în cazurile nevizate de precedentul alineat, contractul se referă la un bun individual determinat sau la un bun determinat prin caractere generice care trebuie prelevat dintr-o masă determinată sau care trebuie fabricat ori produs și cînd, în momentul încheierii contractului, părțile știau că mărfurile se găseau sau trebuiau fabricate ori produse într-un loc special — în punerea mărfurilor la dispoziția cumpărătorului în acel loc ;

c) în celelalte cazuri — în punerea mărfurilor la dispoziția cumpărătorului în locul în care vînzătorul avea sediul său la momentul încheierii contractului.

Art. 32

1. Dacă, în conformitate cu contractul sau prezenta Convenție vînzătorul remite mărfurile unui transportator și dacă mărfurile nu sint clar identificate potrivit contractului, prin aplicarea unui semn distinctiv de marfură, prin documentele de transport sau prin orice alte mijloace, vînzătorul trebuie să trimită cumpărătorului un aviz de expediție care specifică mărfurile.

2. Dacă vînzătorul este ținut să ia măsuri pentru transportul mărfurilor, el trebuie să încheie contractele necesare pentru ca transportul să fie efectuat pînă la locul prevăzut, cu mijloacele de transport adecvate împrejurărilor și în condițiile obișnuite pentru un astfel de transport.

3. Dacă vînzătorul nu este ținut să subscrie el însuși o asigurare pe timpul transportului, el trebuie să furnizeze cumpărătorului, la cererea acestuia, toate informațiile de care dispune și care-i sint necesare încheierii acestei asigurări.

Art. 33

Vînzătorul trebuie să predea mărfurile :

a) dacă o dată este fixată prin contract sau determinabilă prin referire la contract, la această dată ;

b) dacă o perioadă de timp este fixată prin contract sau determinabilă prin referire la contract, în orice mo-

ment în cursul acestei perioade, în afară de cazul în care din împrejurimi nu rezultă că alegerea datei revine cumpărătorului ; sau

c) în toate celelalte cazuri, într-un termen rezonabil calculat de la încheierea contractului.

Art. 34

Dacă vânzătorul este ținut să reamănă documentele care se referă la mărfuri, el trebuie să execute această obligație la momentul, în locul și în forma prevăzută de contract. În caz de remitere anticipată, vânzătorul păstrează, până la momentul prevăzut pentru remitere, dreptul de a remedia orice defect de conformitate a documentelor, cu condiția ca exercițiul acestui drept să nu cauzeze cumpărătorului nici inconveniente nici cheltuieli nerezonabile. Totuși, cumpărătorul păstrează dreptul de a cere daune interese în conformitate cu prezenta Convenție.

Secțiunea a II-a — Conformitatea mărfurilor și drepturile sau pretențiile terților

Art. 35

1. Vânzătorul trebuie să predea mărfuri a căror cantitate, calitate și tip corespund celor prevăzute în contract și al căror ambalaj sau condiționare corespunde celui prevăzut în contract.

2. În afară de cazul în care părțile au convenit altfel, mărfurile nu sînt conforme cu contractul decît dacă :

a) sînt proprii întrebunțării la care servesc în mod obișnuit mărfuri de același tip ;

b) sînt adecvate oricărei întrebunțări speciale care a fost adusă, expres sau tacit, la cunoștința vânzătorului, în momentul încheierii contractului, în afară de cazul în care rezultă din împrejurări că cumpărătorul le-a lăsat la competența ori aprecierea vânzătorului sau că era rezonabil din partea lui să o facă ;

c) posedă calitățile unei mărfi pe care vânzătorul a prezentat-o cumpărătorului ca eșantion sau model ;

d) sînt ambalate sau condiționate în modul obișnuit pentru mărfurile de același tip sau, în lipsa unui mod obișnuit, într-o manieră adecvată pentru a le conserva și proteja.

3. Vânzătorul nu este răspunzător, în sensul alineatelor a) — d) ale paragrafului precedent, de o lipsă de conformitate pe care cumpărătorul o cunoștea sau nu o putea ignora în momentul încheierii contractului.

Art. 36

1. Vânzătorul este răspunzător, în conformitate cu contractul și prezenta Convenție de orice lipsă de conformitate care există în momentul transmiterii riscurilor către cumpărător, chiar dacă această lipsă nu apare decît ulterior.

2. Vânzătorul este de asemenea răspunzător de orice lipsă de conformitate care apare după momentul indicat în paragraful precedent și care este imputabilă neexecutării oricărei obligații ale sale, inclusiv celei de garanție potrivit cu care, în timpul unei anumite perioade mărfurile vor rămîne adecvate întrebunțării lor normale ori unei întrebunțări speciale sau vor păstra calitățile ori caracteristicile specificate.

Art. 37

În caz de predeare anticipată, vânzătorul are dreptul, pînă la data prevăzută pentru predeare, fie să predea partea sau cantitatea lipsă, sau mărfuri noi care să înlocuiască mărfurile neconforme cu contractul, fie să repare orice lipsă de conformitate a mărfurilor, cu condiția ca exerci-

țiul acestui drept să nu cauzeze cumpărătorului nici inconveniente, nici cheltuieli nerezonabile. Totuși, cumpărătorul păstrează dreptul de a cere daune interese potrivit cu prezenta convenție.

Art. 38

1. Cumpărătorul trebuie să examineze mărfurile sau să le supună examinării într-un termen cît se poate mai scurt, ținînd seama de împrejurări.

2. În cazul în care contractul implică transportul mărfurilor, examenul poate fi amînat pînă la sosirea lor la destinație.

3. Dacă mărfurile sînt redirecționate sau reexpediate de cumpărător fără ca să fi avut în mod rezonabil posibilitatea să le examineze și dacă, în momentul încheierii contractului, vânzătorul cunoștea sau ar fi trebuit să cunoască posibilitatea acestei redirecționări sau reexpedieri, examinarea poate fi amînată pînă la sosirea mărfurilor la noua lor destinație.

Art. 39

1. Cumpărătorul este decăzut din dreptul de a se prevala de o lipsă de conformitate dacă nu o denunță vânzătorului, precizînd natura defectului, într-un termen rezonabil, calculat din momentul în care l-a constatat sau ar fi trebuit să-l constate.

2. În toate cazurile, cumpărătorul este decăzut din dreptul de a se prevala de o lipsă de conformitate, dacă nu o denunță cel mai tîrziu într-un termen de 2 ani calculat de la data la care mărfurile i-au fost remise în mod efectiv, exceptînd cazul în care acest termen ar fi incompatibil cu durata unei garanții contractuale.

Art. 40

Vanzătorul nu poate să se prevaleze de dispozițiile articolelor 38 și 39 dacă lipsa de conformitate se referă la faptele pe care le cunoștea sau pe care nu putea să le ignore și pe care nu le-a arătat cumpărătorului.

Art. 41

Vanzătorul trebuie să predea mărfurile libere de orice drept sau pretenție a unui terț, exceptînd cazul în care cumpărătorul nu acceptă să preia mărfurile în aceste condiții. Totuși, dacă acest drept sau această pretenție este întemeiată pe proprietatea industrială sau altă proprietate intelectuală, obligația vânzătorului este cîrmuită de articolul 42.

Art. 42

1. Vânzătorul trebuie să predea mărfurile libere de orice drept sau pretenție a unui terț întemeiată pe proprietatea industrială sau altă proprietate intelectuală, pe care le cunoștea sau nu putea să le ignore în momentul încheierii contractului, cu condiția ca acest drept sau această pretenție să fie întemeiată pe proprietatea industrială sau altă proprietate intelectuală :

a) în temeiul legii statului unde mărfurile trebuie să fie revîndute sau utilizate, dacă părțile au avut în vedere, la momentul încheierii contractului, că mărfurile vor fi revîndute sau utilizate în acest stat ; sau

b) în toate celelalte cazuri, în temeiul legii statului în care cumpărătorul își are sediul ;

2. În cazurile următoare, vânzătorul nu este ținut de obligația prevăzută la paragraful precedent :

a) la momentul încheierii contractului, cumpărătorul cunoștea sau nu putea să ignore existența dreptului sau a pretenției; sau

b) dreptul sau pretenția rezultă din faptul vânzătorului de a se fi conformat planurilor tehnice, desenelor, formularelor sau altor specificații analoge furnizate de cumpărător.

Art. 43

1. Cumpărătorul pierde dreptul de a se prevala de dispozițiile art. 41 și 42 dacă nu denunță vânzătorului dreptul sau pretenția terțului, precizând natura acestui drept sau acestei pretenții, într-un termen rezonabil calculat din momentul în care le-a cunoscut sau ar fi trebuit să le cunoască.

2. Vânzătorul nu poate să se prevaleze de dispozițiile paragrafului precedent dacă el cunoștea dreptul sau pretenția terțului și natura sa.

Art. 44

Independent de dispoziția paragrafului 1 al art. 39 și ale paragrafului 1 al art. 43, cumpărătorul poate reduce prețul în conformitate cu art. 50 sau poate cere daune interese, exceptând câștigul nerealizat, dacă el are o scuză rezonabilă pentru că nu a procedat la denunțarea cerută.

Secțiunea a III-a : Mijloacele de care dispune cumpărătorul în caz de contravenție la contract de către vânzător

Art. 45

1. Dacă vânzătorul nu a executat oricare din obligațiile care-i revin din contractul de vânzare sau din prezenta Convenție, cumpărătorul este întrețâțit :

- să exercite drepturile prevăzute la articolele 46—52;
- să ceară daunele interese prevăzute la art. 74—77.

2. Cumpărătorul nu pierde dreptul de a cere daune interese dacă își exercită dreptul de a recurge la un alt mijloc.

3. Nici un termen de grație nu poate fi acordat vânzătorului de către judecător sau arbitru cînd cumpărătorul se prevalează de unul din mijloacele de care dispune în caz de contravenție la contract.

Art. 46

1. Cumpărătorul poate cere vânzătorului executarea obligațiilor sale, exceptînd cazul în care s-a prevalat de un mijloc incompatibil cu această cerere.

2. Dacă mărfurile nu sînt conforme cu contractul, cumpărătorul nu poate cere vânzătorului predarea unor mărfuri de înlocuire decît dacă lipsa de conformitate constituie o contravenție esențială la contract și dacă această predare este cerută în momentul denunțării lipsei de conformitate în baza articolului 39 sau într-un termen rezonabil calculat de la această denunțare.

3. Dacă mărfurile nu sînt conforme cu contractul, cumpărătorul poate cere vânzătorului să repare lipsa de conformitate, în afară de cazul în care acesta ar fi nerezonabil, ținînd seama de toate împrejurările. Reparația trebuie cerută în momentul denunțării lipsei de conformitate făcută în baza articolului 39 sau într-un termen rezonabil calculat de la această denunțare.

Art. 47

1. Cumpărătorul poate acorda vânzătorului un termen

suplimentar, de o durată rezonabilă, pentru executarea obligațiilor sale.

2. Exceptînd cazul în care a primit de la vânzător o notificare prin care-l informează că nu-și va executa obligațiile în termenul astfel acordat, cumpărătorul nu poate, înainte de expirarea acestui termen, să se prevaleze de vreunul din mijloacele de care dispune în caz de contravenție la contract. Totuși, prin acest fapt, cumpărătorul nu pierde dreptul de a cere daune interese pentru întîrziere în executare.

Art. 48

1. Sub rezerva art. 49, vânzătorul poate, chiar după data predării, să repare pe cheltuiala sa orice lipsă a obligațiilor sale, cu condiția ca aceasta să nu atragă o întîrziere nerezonabilă și să nu cauzeze cumpărătorului nici inconveniente nerezonabile, nici incertitudini în ce privește rambursarea de către vânzător a cheltuielilor făcute de cumpărător. Totuși, cumpărătorul păstrează dreptul de a cere daune interese în conformitate cu prezenta Convenție.

2. Dacă vânzătorul cere cumpărătorului să-i comunice dacă acceptă executarea, iar cumpărătorul nu îi răspunde într-un termen rezonabil, vânzătorul poate să-și execute obligațiile în termenul pe care l-a indicat în cerere. Cumpărătorul nu poate, înainte de expirarea acestui termen, să se prevaleze de un mijloc incompatibil cu executarea obligațiilor de către vânzător.

3. Cînd vânzătorul notifică cumpărătorului intenția de a-și executa obligațiile într-un termen determinat, este prezumat că a cerut cumpărătorului să-i comunice hotărîrea sa în conformitate cu paragraful precedent.

4. O cerere sau o notificare făcută de vânzător în temeiul paragrafelor 2 sau 3 ale prezentului articol nu produce efecte decît dacă a fost primită de către cumpărător.

Art. 49

1. Cumpărătorul poate declara contractul rezolvit :

a) dacă neexecutarea de către vânzător a oricăreia dintre obligațiile ce rezultă pentru el din contract sau din prezenta Convenție constituie o contravenție esențială la contract; sau

b) în caz de nepredare, dacă vânzătorul nu predă mărfurile în termenul suplimentar acordat de cumpărător în conformitate cu paragraful 1 al art. 47 sau dacă declară că nu le va preda în termenul astfel acordat.

2. Totuși, cînd vânzătorul a predat mărfurile, cumpărătorul este decăzut din dreptul de a rezolvi contractul dacă nu a făcut-o :

a) în caz de predare tardivă, într-un termen rezonabil calculat din momentul în care a știut că predarea a fost efectuată ;

b) în cazul unei contravenții decît predarea tardivă, într-un termen rezonabil :

i) calculat din momentul în care a cunoscut sau trebuia să cunoască această contravenție ;

ii) după expirarea oricărui termen suplimentar acordat de cumpărător în conformitate cu paragraful 1 al art. 47 sau după ce vânzătorul a declarat că nu-și va executa obligațiile în acest termen suplimentar ; sau

iii) după expirarea oricărui termen suplimentar indicat de vânzător în conformitate cu paragraful 2 al art. 48 sau

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

după ce cumpărătorul a declarat că nu va accepta executarea.

Art. 50

În caz de lipsă de conformitate a mărfurilor cu contractul, chiar dacă prețul a fost sau nu plătit, cumpărătorul poate reduce prețul proporțional cu diferența între valoarea pe care mărfurile efectiv predate le aveau în momentul predării și valoarea pe care mărfurile conforme ar fi avut-o în acest moment. Totuși, dacă vânzătorul repară orice deficiență a obligațiilor sale, în conformitate cu art. 37 ori art. 48 sau dacă cumpărătorul refuză să accepte executarea de către vânzător în conformitate cu aceste articole, cumpărătorul nu poate reduce prețul.

Art. 51

1. Dacă vânzătorul nu predă decât o parte din mărfuri sau dacă numai o parte din mărfurile predate este conformă cu contractul, articolele 46—50 se aplică în ce privește partea lipsă sau neconformă.

2. Cumpărătorul nu poate să declare contractul rezolvit în totalitatea sa decât dacă neexecutarea parțială sau lipsa de conformitate constituie o contravenție esențială la contract.

Art. 52

1. Dacă vânzătorul predă mărfurile înainte de data stabilită, cumpărătorul are facultatea de a le prelua sau de le refuza.

2. Dacă vânzătorul predă o cantitate superioară celei prevăzute de contract, cumpărătorul poate accepta sau refuza preluarea cantității predate excedentare. În cazul în care cumpărătorul acceptă să o preia integral sau parțial, trebuie să o plătească la prețul din contract.

Capitolul III

OBLIGAȚIILE CUMPĂRĂTORULUI

Art. 53

Cumpărătorul se obligă, în condițiile prevăzute de contract și de prezenta Convenție, să plătească prețul și să preia mărfurile predate.

Secțiunea I Plata prețului

Art. 54

Obligația cumpărătorului de a plăti prețul o cuprinde pe aceea de a lua măsurile și de a îndeplini formalitățile destinate să permită plata prețului, care sînt prevăzute de contract sau de legi și reglementări.

Art. 55

Dacă vânzarea este valabil încheiată fără ca prețul mărfurilor vindute să fi fost determinat în contract, în mod expres sau implicit, sau printr-o dispoziție care permite să fie determinat, părțile sînt repute, în lipsa unor indicații contrare, că s-au referit în mod tacit la prețul practicat în mod obișnuit în momentul încheierii contractului, în ramura comercială considerată, pentru aceleași mărfuri vindute în împrejurări comparabile.

Art. 56

Dacă prețul este stabilit în raport de greutatea mărfurilor, greutatea netă este cea care, în caz de îndoială, determină prețul.

Art. 57

1. În cazul în care cumpărătorul nu este ținut să plătească prețul într-un alt loc deosebit, el trebuie plătit vânzătorului :

a) la sediul acestuia ; sau
b) dacă plata trebuie făcută contra remiterii mărfurilor sau documentelor, la locul acestei remiteri.

2. Vânzătorul trebuie să suporte orice sporire a cheltuielilor accesorii plății care rezultă din schimbarea domiciliului său după încheierea contractului.

Art. 58

1. În cazul în care cumpărătorul nu este ținut să plătească prețul într-un alt moment determinat, trebuie să-l plătească în momentul în care, în conformitate cu contractul și prezenta Convenție, vânzătorul pune la dispoziția sa, fie mărfurile, fie documentele reprezentative ale mărfurilor. Vânzătorul poate face din plată o condiție a remiterii mărfurilor sau a documentelor.

2. În cazul în care contractul implică transportul mărfurilor, vânzătorul poate face expedierea sub condiția ca acestea sau documentele lor reprezentative să nu fie remise cumpărătorului decât contra plății prețului.

3. Cumpărătorul nu este ținut de plata prețului înainte de a fi avut posibilitatea să examineze mărfurile, în afară de cazul în care modalitățile de predare sau de plată pe care le-au convenit părțile nu-i lasă această posibilitate.

Art. 59

Cumpărătorul trebuie să plătească prețul la data stabilită prin contract sau care rezultă din contract și din prezenta Convenție, fără a fi necesară nici o cerere sau altă formalitate din partea vânzătorului.

Secțiunea a II-a : Preluarea predării

Art. 60

Obligația cumpărătorului de a prelua predarea constă :
a) în îndeplinirea oricărui act care se poate aștepta în mod rezonabil din partea lui pentru a permite vânzătorului să efectueze predarea ; și
b) în preluarea mărfurilor.

Secțiunea a III-a : Mijloacele de care dispune vânzătorul în caz de contravenție la contract din partea cumpărătorului

Art. 61

1. În cazul în care cumpărătorul nu a executat oricare din obligațiile care-i revin din contractul de vânzare sau din prezenta Convenție, vânzătorul este îndreptățit să :

a) exercite drepturile prevăzute la articolele 62—65 ;
b) ceară daunele-interese prevăzute la articolele 74—77.

2. Vânzătorul nu pierde dreptul de a cere daune-interese cînd își exercită dreptul de a recurge la un alt mijloc.

3. Nici un termen de grație nu poate fi acordat cumpărătorului de către judecător sau arbitru cînd vânzătorul se prevalează de unul din mijloacele de care el dispune în caz de contravenție la contract.

Art. 62

Vanzătorul poate să ceară cumpărătorului plata prețului, preluarea mărfii predate sau executarea altor obligații ale cumpărătorului, în afară de cazul în care nu s-a prevalat de un mijloc incompatibil cu aceste cereri.

Art. 63

1. Vinzătorul poate acorda cumpărătorului un termen suplimentar, de durată rezonabilă, pentru executarea obligațiilor sale.

2. În afară de cazul în care a primit de la cumpărător o notificare prin care îl informează că nu-și va executa obligația în termenul astfel acordat, vinzătorul nu poate, înainte de expirarea acestui termen, să se prevaleze de nici unul din mijloacele de care dispune în caz de contravenție la contract. Totuși, vinzătorul nu pierde, prin acest fapt, dreptul de a cere daune-interese pentru întârzierea în executare.

Art. 64

1. Vinzătorul poate să declare contractul rezolvit :

a) dacă neexecutarea de către cumpărător a oricărei obligații ce rezultă pentru el din contract sau din prezenta Convenție constituie o contravenție esențială la contract ; sau

b) în cazul în care cumpărătorul nu-și execută obligația de plată a prețului sau nu preia mărfurile predate în termenul suplimentar acordat de vinzător în conformitate cu paragraful 1 al articolului 63 sau dacă declară că nu o va face în termenul astfel acordat.

2. Totuși, cind cumpărătorul a plătit prețul, vinzătorul este decăzut din dreptul de a declara contractul rezolvit, dacă nu a făcut-o :

a) în caz de executare tardivă de către cumpărător, înainte de a fi știut că a executat ; sau

b) în cazul unei alte contravenții a cumpărătorului decît executarea tardivă, într-un termen rezonabil :

i) calculat din momentul în care vinzătorul a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască această contravenție ; sau

ii) după expirarea oricărui termen suplimentar acordat de vinzător în conformitate cu paragraful 1 al articolului 63 sau după ce cumpărătorul a declarat că nu-și va executa obligațiile în acest termen suplimentar.

Art. 65

1. În cazul în care contractul prevede că cumpărătorul trebuie să specifice forma, măsura sau alte caracteristici ale mărfurilor și nu face această specificare la data convenită sau într-un termen rezonabil calculat de la primirea unei cereri din partea vinzătorului, acesta poate, fără a prejudicia asupra tuturor celorlalte drepturi pe care le poate avea, să efectueze singur această specificare, potrivit cu nevoile cumpărătorului care i-ar putea fi cunoscute.

2. Dacă vinzătorul singur efectuează specificarea, trebuie să i-o comunice cumpărătorului și să-i acorde un termen rezonabil pentru o specificare diferită. Dacă, după primirea comunicării vinzătorului, cumpărătorul nu folosește această posibilitate în termenul astfel acordat, specificarea făcută de vinzător este definitivă.

Capitolul IV

TRANSFERUL RISCURILOR

Art. 66

Pierderea sau deteriorarea mărfurilor survenită după transferul riscurilor către cumpărător, nu-l eliberează pe acesta de obligația de plată a prețului, exceptînd cazul

în care aceste evenimente sînt datorate unui fapt al vinzătorului.

Art. 67

1. Cind contractul de vânzare implică transportul mărfurilor iar vinzătorul nu este ținut să le remită într-un loc determinat, riscurile sînt transferate cumpărătorului de la remiterea mărfurilor primului transportator pentru a le transmite cumpărătorului în conformitate cu contractul de vânzare. Cind vinzătorul este ținut să remită mărfurile transportatorului într-un loc determinat, riscurile nu sînt transferate cumpărătorului pînă ce mărfurile nu au fost remise transportatorului în acel loc. Faptul că vinzătorul ar fi autorizat să păstreze documentele reprezentative ale mărfurilor, nu afectează transferul riscurilor.

2. Totuși, riscurile nu sînt transferate cumpărătorului cît timp mărfurile nu au fost clar identificate potrivit cu contractul, prin aplicarea unui semn distinctiv pe mărfuri, prin documentele de transport, printr-un aviz dat cumpărătorului sau prin orice alt mijloc.

Art. 68

În ce privește mărfurile vîndute în cursul transportului, riscurile sînt transferate cumpărătorului din momentul încheierii contractului. Totuși, dacă circumstanțele o implică, riscurile sînt în sarcina cumpărătorului din momentul în care mărfurile au fost remise transportatorului care a emis documentele constatatoare ale contractului de transport. Cu toate acestea, dacă în momentul încheierii contractului de vânzare, vinzătorul știa sau ar fi trebuit să știe că mărfurile au pierit sau erau deteriorate și nu l-a informat pe cumpărător, pierderea sau deteriorarea este în sarcina vinzătorului.

Art. 69

1. În cazurile neprevăzute la articolele 67 și 68, riscurile sînt transferate cumpărătorului cind acesta preia mărfurile sau, dacă nu o face în timpul potrivit, din momentul în care mărfurile sînt puse la dispoziția sa iar el săvîrșește o contravenție la contract prin nepreluarea lor.

2. Totuși, în cazul în care cumpărătorul este ținut să preia mărfurile într-un alt loc decît sediul vinzătorului, riscurile sînt transferate cind predarea este făcută iar cumpărătorul știe că mărfurile sînt puse la dispoziția sa în acest loc.

3. Dacă vânzarea se referă la mărfuri neindividualizate încă, mărfurile nu sînt considerate a fi fost puse la dispoziția cumpărătorului decît atunci cind s-a făcut identificarea lor în mod clar, potrivit cu contractul.

Art. 70

Dacă vinzătorul a săvîrșit o contravenție esențială la contract, dispozițiile articolelor 67, 68 și 69 nu aduc atingere mijloacelor de care dispune cumpărătorul în raport de această contravenție.

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

Capitolul V

DISPOZIȚII COMUNE OBLIGAȚIILOR VINZĂTORULUI ȘI ALE CUMPĂRĂTORULUI

Secțiunea I: Contravenție anticipată și contracte cu predări succesive

Art. 71

1. O parte poate să amine executarea obligațiilor sale când rezultă, după încheierea contractului, că cealaltă parte nu va executa o parte esențială a obligațiilor sale din cauza:

- a) unei grave insuficiențe a capacității de executare a acestei părți sau a insolvabilității sale; sau
- b) modului în care se pregătește să execute sau execută contractul.

2. Dacă vânzătorul a expediat deja mărfurile când se relevă rațiunile prevăzute la paragraful precedent, el se poate opune ca mărfurile să fie remise cumpărătorului, chiar dacă acesta deține un document care-i permite să le obțină. Prezentul paragraf nu privește decât drepturile vânzătorului și, respectiv ale cumpărătorului asupra mărfurilor.

3. Partea care amină executarea, înainte sau după expedierea mărfurilor, trebuie să adreseze imediat o notificare în acest scop celeilalte părți și trebuie să procedeze la executare dacă cealaltă parte dă garanții suficiente de bună executare a obligațiilor sale.

Art. 72

1. Dacă înainte de data executării contractului este manifest că o parte va săvârși o contravenție esențială la contract, cealaltă parte poate să-l declare rezolvit.

2. Dacă dispune de timpul necesar, partea care are intenția să declare contractul rezolvit trebuie să o notifice celeilalte părți în condiții rezonabile pentru a-i permite să dea garanții suficiente de bună executare a obligațiilor sale.

3. Dispozițiile paragrafului precedent nu se aplică dacă cealaltă parte a declarat că nu-și va executa obligațiile.

Art. 73

1. În contractele cu predări succesive, dacă neexecutarea de către o parte a unei obligații referitoare la o predare constituie o contravenție esențială la contract în ce privește această predare, cealaltă parte poate declara contractul rezolvit pentru respectiva predare.

2. Dacă neexecutarea de către o parte a unei obligații referitoare la o predare dă celeilalte părți motive serioase pentru a crede că se va produce o contravenție esențială la contract în privința obligațiilor viitoare, ea va putea declara contractul rezolvit pentru viitor, cu condiția de a o face într-un termen rezonabil.

3. Cumpărătorul care declară contractul rezolvit pentru o predare poate, în același timp, să-l declare rezolvit pentru predări deja primite sau pentru predări viitoare dacă, din rațiuni de conexitate, aceste predări nu pot fi utilizate în scopurile avute în vedere de părți în momentul încheierii contractului.

Secțiunea a II-a — Daune-interese

Art. 74

Daunele-interese pentru o contravenție la contract să-

virșită de o parte sînt egale cu pierderea suferită și câștigul nerealizat de cealaltă parte din cauza contravenției. Aceste daune-interese nu pot fi superioare pierderii suferite și câștigului nerealizat pe care partea în culpă le-a prevăzut sau ar fi trebuit să le prevadă în momentul încheierii contractului, în considerarea faptelor de care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință ca fiind consecințele posibile ale contravenției la contract.

Art. 75

Cînd contractul este rezolvit iar cumpărătorul, într-o manieră rezonabilă și într-un termen rezonabil după rezolvire, a procedat la o cumpărare de înlocuire sau vânzătorul la o vânzare compensatorie, partea care cere adune-interese poate obține diferența dintre prețul din contract și prețul cumpărării sau al vânzării compensatorii, precum și orice alte daune-interese care pot fi datorate în temeiul articolului 74.

Art. 76

1. Cînd contractul este rezolvit iar mărfurile au preț curent, partea care cere daune-interese poate, dacă nu a procedat la o cumpărare de înlocuire sau la o vânzare compensatorie conform articolului 75, să obțină diferența dintre prețul stabilit prin contract și prețul curent din momentul rezolvirii, precum și orice alte daune-interese ce pot fi datorate în temeiul articolului 74. Cu toate acestea, dacă partea care cere daune-interese a declarat contractul rezolvit după ce a intrat în posesia mărfurilor, este aplicabil prețul curent din momentul intrării în posesie și nu prețul curent din momentul rezolvirii.

2. În sensul paragrafului precedent, prețul curent este cel al locului unde ar fi trebuit făcută predarea mărfurilor sau, în lipsă de preț curent în acest loc, prețul curent practicat într-un alt loc care în mod rezonabil poate fi considerat ca loc de referință, ținînd seama de diferențele la cheltuielile de transport ale mărfurilor.

Art. 77

Partea care invocă contravenția la contract trebuie să ia măsurile rezonabile, ținînd seama de împrejurări, pentru a limita pierderea, inclusiv câștigul nerealizat, rezultat al contravenției. Dacă ea neglijează să o facă, partea în culpă poate cere o reducere a daunelor-interese egală cu mărimea pierderii care ar fi trebuit evitată.

Secțiunea a III-a : Dobînzi

Art. 78

Dacă o parte nu plătește prețul sau orice altă sumă datorată, cealaltă parte are dreptul la dobînzi asupra acestei sume fără a prejudicia asupra daunelor-interese pe care ar fi îndreptățită să le ceară în temeiul art. 74.

Secțiunea a IV-a : Exonerare

Art. 79

1. O parte nu este răspunzătoare de neexecutarea oricărei obligații ale sale dacă dovedește că această neexecutare este determinată de o piedică independentă de voința sa și că nu se putea aștepta în mod rezonabil din partea ei să o ia în considerare la momentul încheierii

contractului, să o prevină ori depășească sau să prevină ori să-l depășească consecințele.

2. Dacă neexecutarea de către o parte este determinată de neexecutarea de către un terț pe care ea l-a însărcinat să execute în întregime sau parțial contractul, această parte nu este exonerată de răspundere decât în cazul :

a) în care este în temeiul dispozițiilor paragrafului precedent ; și

b) în cazul în care terțul ar fi de asemenea exonerat dacă dispozițiile acestui paragraf îi erau aplicate.

3. Exonerarea prevăzută de prezentul articol produce efecte în timpul duratei împiedicării.

4. Partea care nu a executat trebuie să avertizeze cealaltă parte despre piedică și efectele acesteia asupra capacității sale de executare. Dacă avertismentul nu sosește la destinație într-un termen rezonabil calculat din momentul în care partea care nu a executat a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască piedica, aceasta este ținută la daunele-interese cauzate de neprimire.

5. Dispozițiile prezentului articol nu interzic unei părți să-și exercite toate drepturile sale, altele decât cel de a obține daune-interese în temeiul prezentei Convenții.

Art. 80

O parte nu se poate prevala de o neexecutare a celeilalte părți, în măsura în care această neexecutare este determinată de un act sau de o omisiune din partea sa.

Secțiunea a V-a : Efectele rezoluțiunii

Art. 81

1. Rezoluțiunea contractului liberează cele două părți de obligațiile lor, sub rezerva daunelor-interese care pot fi datorate. Ea nu are efect asupra stipulațiilor contractului referitoare la rezolvarea litigiilor sau a drepturilor și obligațiilor părților în caz de rezoluțiune.

2. Partea care a executat contractul total sau parțial poate cere celeilalte părți restituirea a ceea ce l-a furnizat sau plătit în executarea contractului. Dacă ambele părți sînt ținute să efectueze restituiri, ele trebuie să le facă în mod simultan.

Art. 82

1. Cumpărătorul pierde dreptul de a declara contractul rezolvit sau de a cere vânzătorului predarea mărfurilor de înlocuire dacă lui îi este imposibil să restituie mărfurile într-o stare sensibil identică celei în care le-a primit.

2. Paragraful precedent nu se aplică :

a) dacă imposibilitatea de restituire a mărfurilor sau de a le restitui într-o stare sensibil identică celei în care cumpărătorul le-a primit nu este datorată unui act sau unei omisiuni din partea sa ;

b) dacă mărfurile au pierit sau sînt deteriorate, în totalitate sau în parte, ca urmare a examenului prevăzut de articolul 36 ; sau

c) în cazul în care cumpărătorul, înainte de momentul în care a constatat sau ar fi trebuit să constate lipsa de conformitate, a vîndut totul sau o parte din mărfuri în cadrul unei operațiuni comerciale normale sau a consumat ori a transformat mărfurile, integral sau parțial, în conformitate cu folosința lor normală.

Art. 83

Cumpărătorul care a pierdut dreptul de a declara contractul rezolvit sau de a cere vânzătorului predarea mărfii de înlocuire în temeiul art. 82, păstrează dreptul de a se prevala de orice alte mijloace care derivă din contract și din prezenta Convenție.

Art. 84

1. Dacă vânzătorul este ținut să restituie prețul, el trebuie de asemenea să plătească dobînzii asupra valorii prețului calculate din ziua plății.

2. Cumpărătorul datorează vânzătorului echivalentul oricărui profit care l-a tras din mărfuri sau dintr-o parte din acestea :

a) cînd trebuie să le restituie în tot sau în parte ; sau

b) cînd este în imposibilitate să restituie mărfurile, integral ori parțial sau să le restituie, integral ori parțial, într-o stare sensibil identică celei în care le-a primit și cînd totuși a declarat contractul rezolvit și a cerut vânzătorului predarea mărfii de înlocuire.

Secțiunea a VI-a : Conservarea mărfurilor

Art. 85

Cînd cumpărătorul întîrzie să preia mărfurile predate sau nu plătește prețul, în cazul în care plata prețului și predarea trebuie să se facă simultan, vânzătorul, dacă are mărfurile în posesia sa sau sub controlul său, trebuie să ia măsuri rezonabile pentru a le asigura conservarea, ținînd seama de împrejurări. El este îndreptățit să le rețină pînă ce va obține de la cumpărător rambursarea cheltuielilor sale rezonabile.

Art. 86

1. În cazul în care cumpărătorul a primit mărfurile și înțelege să-și exercite dreptul de a le refuza, în temeiul contractului sau al prezentei Convenții, trebuie să ia, ținînd seama de împrejurări, măsuri rezonabile pentru a le conserva. El este îndreptățit să le rețină pînă ce a obținut de la vânzător rambursarea cheltuielilor rezonabile.

2. Dacă mărfurile expediate cumpărătorului au fost puse la dispoziția sa la locul lor de destinație, iar cumpărătorul își exercită dreptul de a le refuza, el trebuie să le ia în posesie pe seama vânzătorului, cu condiția de a putea să o facă fără plata prețului și fără inconveniente sau cheltuieli nerezonabile. Aceste dispoziții nu se aplică dacă vânzătorul este prezent la locul de destinație sau dacă există în acest loc o persoană ce are calitatea de a prelua mărfurile pe seama sa. Drepturile și obligațiile cumpărătorului care ia mărfurile în posesie în temeiul prezentului paragraf sînt cîrmuite de paragraful precedent.

Art. 87

Partea care este ținută să ia măsuri pentru conservarea mărfurilor poate să le depoziteze în magazinele unui terț, pe cheltuiala celeilalte părți, cu condiția ca cheltuielile ce rezultă să nu fie nerezonabile.

Art. 88

1. Partea care trebuie să asigure conservarea mărfurilor în conformitate cu articolele 85 sau 86 poate să le vîndă prin toate mijloacele adecvate, dacă cealaltă parte întîrzie în mod nerezonabil să preia mărfurile în posesie ori să le repreia sau să plătească prețul ori cheltuielile pentru conservarea lor, sub rezervarea notificării către cealaltă parte, în condiții rezonabile, a intenției sale de a vinde.

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

2. Cind mărfurile sînt supuse unei deteriorări rapide sau cînd conservarea lor atrage cheltuielile rezonabile, partea care este ținută să asigure conservarea mărfurilor în conformitate cu articolele 85 sau 86 trebuie în mod rezonabil să se preocupe să le vîndă. În măsura posibilului ea trebuie să notifice celeilalte părți intenția de a vinde.

3. Partea care vinde mărfurile are dreptul să rețină, din rezultatul vînzării, o parte egală cu cheltuielile rezonabile de conservare și de vînzare a mărfurilor. Ea datorează surplusul celeilalte părți.

PARTEA A PATRA DISPOZIȚII FINALE

Art. 89

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei Convenții.

Art. 90

Prezenta Convenție nu prevalează asupra unui acord internațional deja încheiat sau în curs de încheiere care conține dispoziții referitoare la materiile cîrmuite de prezenta Convenție, cu condiția ca părțile la contract să aibă sediul în statele părți la acest acord.

Art. 91

1. Prezenta Convenție va fi deschisă pentru semnare la ședința de închidere a Conferinței Națiunilor Unite asupra contractelor de vînzare internațională de mărfuri și va rămîne deschisă pentru semnare de către toate statele la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, pînă la 30 septembrie 1981.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării de către statele semnatare.

3. Prezenta Convenție va fi deschisă adeziunii tuturor statelor care nu sînt semnatare, începînd cu data de la care va fi deschisă pentru semnare.

4. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare vor fi depuse pe lingă secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Art. 92

1. Orice stat contractant va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau al aderării, să declare că nu va fi legat de partea a II-a a prezentei Convenții sau că nu va fi legat de partea a III-a a prezentei Convenții.

2. Un stat contractant care face, în temeiul paragrafului precedent, o declarație referitoare la partea a II-a sau la partea a III-a a prezentei Convenții, nu va fi considerat ca fiind stat contractant, în sensul paragrafului 1 al articolului 1 al prezentei Convenții, pentru materiile cîrmuite de partea Convenției la care se aplică această declarație.

Art. 93

1. Orice stat contractant care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale în care, potrivit cu constituția sa, se aplică sisteme de drept diferite în materiile cîrmuite de prezenta Convenție va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau al aderării să declare că prezenta Convenție se va aplica tuturor unităților sale teritoriale sau numai uneia sau mai multora dintre ele și va putea, în orice moment să modifice această declarație, făcînd o nouă declarație.

2. Aceste declarații vor fi notificate depozitarului și vor indica în mod expres unitățile teritoriale cărora li se aplică Convenția.

3. Dacă, în temeiul unei declarații făcute în conformitate cu prezentul articol, prezenta Convenție se aplică uneia sau mai multor unități teritoriale ale unui stat contractant, dar nu tuturor, și dacă sediul unei părți la contract este situat în acest stat, acest sediu va fi considerat, în scopul prezentei Convenții, ca nefiînd situat într-un stat contractant, în afară de cazul în care ar fi situată într-o unitate teritorială căreia i se aplică Convenția.

4. Dacă un stat contractant nu face declarație în temeiul paragrafului 1 al prezentului articol, Convenția se va aplica întregului teritoriu al acestui stat.

Art. 94

1. Două sau mai multe state contractante care, în materiile cîrmuite de prezenta Convenție, aplică norme de drept identice sau apropiate pot să declare în orice moment că nu se va aplica convenția contractelor de vînzare sau formării lor, dacă părțile își au sediul în aceste state. Astfel de declarații pot fi făcute împreună sau pot fi unilaterale și reciproce.

2. Un stat contractant care, în materiile cîrmuite de prezenta Convenție, aplică norme de drept identice sau apropiate celor ale unuia sau mai multor state necontractante, poate declara în orice moment că nu se va aplica Convenția contractelor de vînzare sau formării lor, cînd părțile își au sediul în aceste state.

3. Cînd un stat față de care s-a făcut o declarație în temeiul paragrafului precedent, devine apoi stat contractant, respectiva declarație va avea, începînd cu data la care prezenta Convenție va intra în vigoare față de acest nou stat contractant, efectele unei declarații făcute în temeiul paragrafului 1, cu condiția ca noul stat contractant să i se alătore sau să facă o declarație unilaterală în mod reciproc.

Art. 95

Orice stat poate declara, în momentul depunerii instrumentelor sale de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare că nu va fi legat de alineatul b) al paragrafului 1 al articolului 1 al prezentei Convenții.

Art. 96

Orice stat contractant a cărui legislație cere ca contractele de vînzare să fie încheiate sau constatate în scris poate în orice moment să declare, în conformitate cu art. 12, că orice dispoziție a art. 11, articolului 29 sau a părții a II-a a prezentei Convenții, care autoriză altă formă decît forma scrisă pentru încheierea, modificarea sau rezilierea amiabilă a unui contract de vînzare, sau pentru orice ofertă, acceptare sau o altă manifestare de intenție, nu se aplică din moment ce una din părți își are sediul în acest stat.

Art. 97

2. Declarațiile și confirmarea declarațiilor vor fi făcute, semnare sînt supuse confirmării la ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Declarațiile și confirmarea declarațiilor vor fi căruțe în scris și notificate în mod formal depozitarului.

3. Declarațiile vor produce efecte la data intrării în vigoare a prezentei Convenții față de statul declarant. To-

tuși, declarațiile a căror notificare formală a fost primită de depozitar după această dată, vor produce efect în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de 6 luni, calculat de la data primirii lor de către depozitar. Declarațiile unilaterale și reciproce făcute în temeiul art. 94 vor produce efect în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 6 luni după data primirii ultimei declarații de către depozitar.

4. Orice stat care a făcut o declarație în temeiul prezentei convenții poate să o retragă, în orice moment, printr-o notificare formală adresată în scris depozitarului. Această retragere va produce efect în prima zi care urmează expirării unei perioade de 6 luni după recepționarea notificării de către depozitar.

5. Retragerea unei declarații făcută în temeiul art. 94 va face caducă, începând cu data de la care produce efecte, orice declarație reciprocă făcută de un alt stat în temeiul aceluiași articol.

Art. 98.

Nu este permisă nici o rezervă în afară de cele care sînt expres autorizate de prezenta Convenție.

Art. 99

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 6 al prezentului articol, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 12 luni după data depunerii celui de-al zecelea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la Convenție, inclusiv a oricărui instrument care conține o declarație făcută în temeiul art. 92.

2. Cînd un stat va ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau va adera la ea după depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare, Convenția, cu excepția părții excluse, va intra în vigoare față de acest stat, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 6 al prezentului articol, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 12 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare.

3. Orice stat care va ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau care va adera la ea și care este parte la Convenția referitoare la legea uniformă asupra formării contractelor de vânzare internațională de obiecte mobile corporale, încheiată la Haga la 1 iulie 1964 (Convenția de la Haga din 1964 asupra formării) sau la Convenția referitoare la legea uniformă asupra vânzării internaționale de obiecte mobile corporale încheiată la Haga la 1 iulie 1964 (Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării) sau la cele două Convenții, va denunța în același timp, după caz, Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării sau Convenția de la Haga asupra formării, sau ambele Convenții, adresînd o notificare în acest scop guvernului olandez.

4. Orice stat parte la Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării, care va ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau care va adera la ea și care va declara

sau va fi declarat în temeiul art. 92 că nu este legat de partea a II-a a Convenției, va denunța, în momentul ratificării, acceptării, aprobării sau a aderării Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării, adresînd o notificare în acest scop guvernului olandez.

5. Orice stat parte la Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării care va ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau care va adera la ea și care va declara sau va fi declarat în temeiul articolului 92 că nu este legat de partea a III-a a Convenției, va denunța, în momentul ratificării, acceptării, aprobării sau a aderării, Convenția de la Haga din 1964 asupra formării, adresînd o notificare în acest scop guvernului olandez.

6. În sensul prezentului articol, ratificările, acceptările, aprobările și aderările efectuate față de prezenta Convenție de către statele părți la Convenția de la Haga din 1964 asupra formării sau la Convenția de la Haga din 1964 asupra vânzării, nu vor produce efecte decît de la data la care denunțările eventual cerute din partea sus-ziselor state în privința acestor două Convenții vor produce ele însele efecte. Depozitarul prezentei Convenții se va înțelege cu guvernul olandez, depozitarul convențiilor din 1964, pentru a asigura coordonarea necesară în această privință.

Art. 100

1. Prezenta Convenție se aplică formării contractelor încheiate în urma unei propuneri intervenite după intrarea în vigoare a Convenției față de statele contractante vizate de alineatul a) al paragrafului 1 al articolului 1 sau de statul contractant vizat de alineatul b) al paragrafului 1 al articolului 1.

2. Prezenta Convenție se aplică numai contractelor încheiate după intrarea sa în vigoare față de statele contractante vizate de alineatul a) al paragrafului 1 al articolului 1 sau față de statul contractant vizat de alineatul b) al paragrafului 1 al articolului 1.

Art. 101

1. Orice stat contractant va putea denunța prezenta Convenție sau partea a II-a ori a III-a a Convenției printr-o notificare formală adresată în scris depozitarului.

2. Denunțarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 12 luni de la data primirii notificării de către depozitar. Cînd notificarea prevede o perioadă mai lungă pentru a produce efecte denunțarea, efectele acestea se vor produce la expirarea perioadei în cauză după data primirii notificării.

Încheiată la Viena, la 11 aprilie 1980, într-un singur exemplar original, ale cărei texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sînt în mod egal autentice.

Drept pentru care plenipotențiarilor sus-numiți, în regulă autorizați de către guvernele lor au semnat prezenta Convenție.

V. B.

Sinteză legislativă cu privire la regimul juridic al mamei încadrate în muncă

În cadrul politicii generale de îmbunătățire a condițiilor de muncă și viață, de creștere continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii, partidul și statul nostru, promovind cu consecvență principiile eticii și etichetii socialiste, se preocupă constant de îmbunătățirea, cu precădere, a situației materiale a familiilor de oameni ai muncii cu venituri mai mici precum și de reglementarea regimului de muncă a mamei încadrate.

În aplicarea măsurilor hotărâte de partid, organele competente ale statului au emis în ultimii ani mai multe acte normative care stabilesc regimul juridic al diferitelor forme de sprijin material acordate familiilor în vederea creșterii și educării copiilor și al înlesnirilor ce privesc prestarea muncii de către mama încadrată.

Pentru o mai bună cunoaștere și corectă aplicare ne propunem să sintetizăm principalele dispoziții din normele ce reglementează această materie, făcând, după caz, unele precizări așa cum s-au cristalizat în doctrina și practica juridică.

Alocația de stat pentru copil — (reglementare: Decretul Consiliului de Stat nr. 246/1977, republicat în B.Of. nr. 83 din 23 octombrie 1979). Alocația reprezintă un sprijin material familial ce constă într-o sumă de bani acordată de către stat pentru copil în vîrstă de pînă la 16 ani aflați în întreținerea familiei, iar pentru cei care au contractat o invaliditate de gradul I sau II înainte de împlinirea acestei vîrste, pînă la împlinirea vîrstei de

18 ani; alocația se acordă indiferent dacă copiii provin din căsătoria soților, dintr-o căsătorie anterioară a unuia din soți, aflați în îngrijirea lui, dinafara căsătoriei dacă au fost recunoscuți sau dacă li s-a stabilit filiația prin hotărîre judecătorească, sau dacă au fost înfiați sau încredințați spre creștere în condițiile legii.

Precizăm că la stabilirea ordinii copiilor (primul, al doilea etc.) în vederea obținerii alocației se iau în considerare **exclusiv** copii în vîrstă pînă la 16 ani. Dintre aceștia nu se iau în considerare copiii aflați în întreținerea completă a statului, cei care realizează venituri proprii ca ucenici sau ca persoane încadrate ori sînt bursieri. Bursierii și cei aflați în instituțiile de asistență socială, primesc alocație dacă renunță la bursă sau respectiv părinții plătesc integral costul de întreținere.

Alocația se acordă **exclusiv în scopul îngrijirii copiilor**, acelor familii în care **unul** sau ambii părinți au calitatea de: persoane încadrate în unități socialiste de stat cu contract de muncă pe durată nedeterminată; cadre militare permanente, elevi ai școlilor militare și ai instituțiilor militare de învățămînt superior; militari în termen sau cu termen redus; cadre didactice încadrate pe cîte un an școlar; studenți la învățămîntul superior de zi și doctoranzi bursieri; pensionari de asigurări sociale de stat, pensionari militari și pensionari I.O.V.R.; beneficiari de ajutor social; copii pensionari-urmasi (dacă nu au împlinit vîrsta de 16 ani).

Au, de asemenea, dreptul la alocație din fondurile proprii, personalul din cooperația meșteșugărească și de consum, membrii uniunilor de creație (scriitorii, artiști, pictori, sculptori și compozitori), membrii colegiilor de avocați și personalul altor organizații obștești.

Alocația se acordă lunar, în cuantumuri diferențiate, în raport de: numărul copiilor aflați în îngrijirea familiei, de veniturile titularului de alocație și de mediul, urban sau rural, în care acesta domiciliază, astfel:

Plafone de venituri lunare — lei

	Mediu	pînă la 1 850	1 851—2 400	2 401—2 800	2 801—3 350	3 351—4 450
pentru primul copil	urban	220	180	150	150	150
	rural	150	110	90	90	90
pentru al doilea copil	urban	230	190	170	150	150
	rural	170	130	100	90	90
pentru al treilea copil	urban	260	220	190	170	150
	rural	190	150	130	100	90
pentru al patrulea copil	urban	260	220	190	170	150
	rural	190	150	130	100	90
pentru al cincilea copil	urban	260	220	190	170	150
	rural	190	150	130	100	90
pentru al șaselea copil	urban	280	240	220	190	180
	rural	220	180	150	130	110
pentru al șaptelea copil	urban	300	260	230	200	190
	rural	230	190	170	140	130
pentru al optulea copil	urban	310	270	240	220	200
	rural	240	200	180	150	140
pentru al nouălea copil și următorii.	urban	320	280	260	230	220
	rural	260	220	190	170	150

— Facem precizarea că veniturile și cuantumurile din tabelul de mai sus se aplică personalului muncitor și pensionarilor după majorarea retribuției și a pensiei în cea de a doua etapă 1979—1980.

De asemenea subliniem că alocația stabilită pentru mediul urban se acordă și persoanelor domiciliat în localitățile componente ale municipiilor și orașelor, precum și altor categorii de persoane indiferent de mediul în care

domiciliază, **prevăzute expres în anexa** la Decretul nr. 248/1977.

De alocația stabilită pentru mediul rural, **beneficiază și persoanele domiciliat**e în comunele suburbane și în satele ce aparțin de municipii și orașe.

Potrivit art. 5, alin. 2 din Decretul nr. 246, alocația de stat pentru copii se acordă soțului, iar în cazul în care numai soția se încadrează în categoriile îndreptățite a primi alocație, aceasta se acordă soției. În legătură cu „titularul alocației” s-au formulat o serie de întrebări izvorite din diversitatea situațiilor întâlnite în practică. Iată câteva ipoteze concrete. Cine beneficiază de alocație în cazul soților **despărțiți în fapt** dar nedivorțați? În spiritul legii, beneficiar al alocației este **soțul** dacă are copilul în întreținere.

Dacă a intervenit o hotărâre judecătorească prin care soțul a fost obligat la plata pensiei de întreținere sau prin care copiii au fost încredințați soției, atunci **soția** este beneficiara alocației de la locul său de muncă. În același spirit **mama care are un copil nerecunoscut** de tată, sau a cărui filiație nu a fost stabilită pe cale judecătorească poate beneficia de alocație dacă îndeplinește condițiile prevăzute de Decretul nr. 246/1977. Aceeași soluție se aplică în cazul în care **soțul face tăgăda paternității** (dacă sînt îndeplinite condițiile legii). În ipoteza în care **copilul este recunoscut** și părinții locuiesc împreună fără a fi căsătoriți, beneficiarul de alocație este tatăl cu excepția cazului în care nu îndeplinește condițiile cerute de lege, situație în care mama este beneficiară de alocație, în condițiile legii.

La determinarea **veniturilor** titularului de alocație se ia în considerare **retribuția tarifară de încadrare** sau de **calcul**, la care se adaugă sumele realizate, în condițiile legii, din alte drepturi de retribuție; pentru persoanele care lucrează în acord se ia în calcul retribuția tarifară **indiferent de venitul realizat**, iar pentru cele încadrate cu program redus de lucru, retribuția tarifară de încadrare corespunzătoare programului întreg de lucru. Pentru pensionari, alocația se acordă în raport de cuantumul pensiei sau ajutorului social, iar pentru persoanele chemate să îndeplinească obligații militare în raport cu drepturile de retribuție ori cu solda primită ca militar în termen.

Alocația de stat se acordă după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. Alocația **se acordă, se modifică sau încetează** începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Persoanele al căror contract de muncă este desfăcut, din cauza reducerii de personal sau restrîngerii activității, beneficiază în continuare de alocație pînă la reîncadrarea în muncă, dar nu mai mult de 3 luni de la data desfacerii contractului și dacă în această perioadă au dreptul, potrivit legii, la retribuție. (În ciuda formulării oarecum deficitară — „restrîngerea activității” — precizăm că este vorba de motivul de desfacere a contractului prevăzut în art. 130, alin. 1 lit. a din Codul muncii.)

Persoanele al căror contract de muncă a încetat pentru motive care întrerup vechimea în muncă (art. 129 și art. 135 din Codul muncii, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 9, alin. 1, lit. h, l k și art. 10, lit. c din

Legea nr. 1/1970; art. 130 alin. 1, lit. g, h, i, j, k, l din Codul muncii) beneficiază de alocație **numai după 3 luni de la data reîncadrării** cu contract de muncă pe durată nedeterminată, iar pentru următoarele 6 luni cuantumul alocației se reduce cu 50%. În legătură cu dispozițiile de mai sus facem următoarele precizări: în cazul în care soțul se încadrează pentru prima dată în muncă, **soția beneficiază de alocație de stat, în primele trei luni de la încadrarea soțului**; dacă soțul nu are drept la alocație deoarece contractul său de muncă a fost desfăcut pentru unul din motivele care întrerup vechimea în muncă, **soția nu beneficiază de alocație nici în primele trei luni de la reîncadrare și nici în următoarele șase luni**.

Potrivit legii, plata alocației se face de către: unitățile care plătesc drepturile de retribuire, organele de asigurări sociale și pensii, instituțiile de învățămînt superior, pînă la încadrarea absolvenților în muncă în termenul stabilit prin dispoziția de repartizare (**în această împrejurare dreptul la alocație nu se întrerupe**); unitățile la care au fost încadrate persoanele chemate să îndeplinească serviciul militar; centrele militare; unitățile de unde primesc drepturile bănești, pentru persoanele chemate să îndeplinească atribuții militare, altele decît serviciul militar în termen.

Cererea pentru acordarea alocației se **depune** la unitatea respectivă, **se verifică** de comisia de pensii și asigurări sociale și **se aprobă** de către conducerea unității.

De reținut că persoanele care au avut mai mult de 12 zile de concediu fără plată, inclusiv de studii, învoiri sau absențe nemotivate, de la începutul anului calendaristic, nu primesc alocația în luna în care intervine o nouă învoire, concediu sau absență nemotivată.

În legătură cu drepturile neacordate sau necuvenite legea dispune: persoanele îndreptățite la alocație pot pretinde drepturile cuvenite, potrivit art. 176, alin. 2, din Codul muncii, timp de 3 ani de la data la care trebuia acordată alocația; sumele plătite cu titlu de alocație, fără temei legal, pot fi urmărite în condițiile art. 106—108 din Codul muncii, pentru o perioadă de 12 luni, de la data constatării primirii sumelor, dacă fapta care a determinat astfel de plăți nu constituie infracțiune, caz în care sumele se recuperează pe întreaga perioadă pentru care au fost plătite.

În ipoteza în care plata alocației a fost întreruptă datorită depășirii plafonului de venituri, iar ulterior persoana este obligată să restituie sumele primite drept retribuție ca fiind primite necuvenit, plata alocației se reia pentru cel mult 3 ani de la data solicitării.

Ajutorul pentru mamele cu mai mulți copii. (Reglementare: Decretul Consiliului de Stat, nr. 197/1977, publicat în B. Of. nr. 59 din 6 iulie 1977).

Este un ajutor bănesc lunar acordat de stat **mamelor** care au în îngrijire 5 sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani sau dacă își continuă studiile pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși vîrsta de 25 de ani.

Ajutorul se acordă mamelor pe tot timpul vieții, indiferent de natura și nivelul veniturilor sau de alte alocații, indemnizații, ajutoare pe care le primește, diferențiat în raport de numărul copiilor, astfel: 200 lei mamelor cu 5 sau 6 copii; 350 lei, mamelor cu 7, 8 sau 9 copii; 500 lei, mamelor cu 10 sau mai mulți copii.

La stabilirea numărului copiilor se iau în considerare, pe lângă copiii pe care i-a născut, copiii soțului proveniți dintr-o căsătorie anterioară sau dinafara căsătoriei, dacă îi are în îngrijire. Nu se iau în considerare copiii înfiați de alte persoane, cei încredințați, în condițiile legii, altor persoane, cei care au asigurată întreținerea din partea statului (leagăn, case de copii etc.).

Stabilirea și plata ajutorului se fac de către comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București pe baza propunerilor comisiilor de pensii și asigurări sociale din unități sau comunale, după caz.

Ajutorul pentru sarcină și lehuzie. (Reglementare: H.C.M. nr. 880/1965, publicat în B.Of. nr. 33 din 21 august 1965.)

Se acordă pe tot timpul concediului de maternitate în raport cu vechimea neîntreruptă în muncă, astfel: 85% din retribuția lunară pentru femeile care au o vechime neîntreruptă în muncă de peste 12 luni; 65% pentru femeile care au o vechime neîntreruptă în muncă de 6—12 luni; 50% pentru femeile care au o vechime neîntreruptă în muncă până la 6 luni; 94% pentru femeile care nasc al treilea copil și următorii indiferent de vechimea neîntreruptă în muncă.

Ajutorul pentru soții de militari în termen. (Decretul nr. 197/1977, în B.Of. nr. 59 din 6 iulie 1977).

Este un ajutor bănesc acordat de stat, pe lângă alocația de stat pentru copii, soțiilor militarilor în termen care nu sînt încadrate în muncă și nu au alte posibilități materiale de existență, dacă: sînt gravide, începînd cu luna a V-a de sarcină; au copii în vîrstă de pînă la 8 ani sau sînt încadrate în gradul I sau II de invaliditate.

Quantumul ajutorului se stabilește diferențiat în raport cu mediul, urban sau rural, în care domiciliază, astfel: 350 lei în mediul urban și 200 lei în mediul rural. Ajutorul se acordă și mamei necăsătorite, dacă paternitatea copilului a fost stabilită față de un militar în termen, prin recunoaștere ori hotărîre judecătorească. În cazul decesului mamei, ajutorul se acordă pînă la lăsarea la vatră a soțului, persoanelor în a căror îngrijire au rămas copii în vîrstă de pînă la 8 ani. Stabilirea și plata ajutorului se fac de către centrele militare.

Acordarea unor drepturi femeilor donatoare de lapte de mamă. (Reglementare: Decretul nr. 100/1977, publicat în B.Of. nr. 38 din 27 aprilie 1977).

Femeile donatoare de lapte de mamă primesc de la unitățile sanitare, 62 lei pentru fiecare litru de lapte de mamă donat. Ele beneficiază gratuit, pe perioada cît donează lapte, de asistență medicală, medicamente și materiale sanitare, iar în cazul spitalizării și de întreținere.

Concediul de maternitate. (Reglementare: art. 155 din Codul muncii).

Femeile au dreptul la un concediu de maternitate plătit. Concediul de maternitate este de 112 zile și se compune din două părți: 52 zile concediu prenatal pentru sarcină și 60 zile concediu postnatal pentru lehuzie. Cele două părți de concediu se pot compensa între ele în sensul că femeia care a născut înainte de expirarea celor 52 zile rămîne în concediu postnatal 60 zile la care se adaugă numărul de zile neefectuate din concediul prenatal pînă la expirarea celor 112 zile la care are dreptul.

Mai evidențiem aici dispoziția, cuprinsă în art. 13, din

Legea nr. 26/1967, potrivit căreia, femeile încadrate au dreptul să efectueze concediul de odihnă înaintea sau în continuarea concediului de maternitate, situație în care unitatea este obligată să procedeze la reprogramarea concediului de odihnă.

Concediul plătit pentru îngrijirea copilului (Reglementare: art. 157 din Codul muncii).

Femeile care au copii bolnavi mai mici de 3 ani, beneficiază, cu avizul medicului, de concedii plătite în scopul îngrijirii copilului care nu se includ în concediul de odihnă.

Indemnizația de naștere (Reglementare: Decretul nr. 197/1977). Sprijin material acordat de stat, pe lângă alocația de stat pentru copii, mamelor care au născut mai mult de doi copii constînd într-o sumă fixă de 1000 de lei pentru fiecare copil născut, viu sau mort, începînd cu al 3-lea. Indemnizația de naștere se stabilește și se plătește de către comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București, pe baza propunerilor comisiilor de pensii și asigurări sociale din unități sau comunale, după caz.

Interzicerea desfacerii contractului de muncă (Reglementare: art. 146 din Codul muncii).

Contractul de muncă al femeii încadrate nu poate fi desfăcut din inițiativa unității în caz de graviditate, în timpul concediului de maternitate, în perioada de alăptare și în perioada cît îngrijește copilul bolnav, în vîrstă de pînă la 3 ani... cu excepția cazurilor arătate expres la art. 130, alin. 1 lit c, d, g, j, k și l din Codul muncii.

Munca în timpul nopții (reglementare: art. 154 și art. 115 din Codul muncii).

Femeile gravide, începînd din luna a șasea și cele care alăptează nu vor fi repartizate la munca de noapte, adică la munca prestată în intervalul cuprins între orele 22—6 cu posibilitatea abaterii, în cazuri justificate, cu o oră în minus sau în plus față de aceste limite.

Munca în timpul nopții (Reglementare: art. 154 și art. 152 din Codul muncii).

Potrivit acestui text legal, femeile gravide și cele care alăptează nu vor putea fi folosite la locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase, ori contraindicate medical și nu vor putea fi chemate la ore suplimentare. Femeile care se află în situațiile de mai sus vor fi trecute la alte locuri de muncă, fără ca prin aceasta să se micșoreze retribuția.

Precizăm aici faptul în baza regulii de principiu consacrată în art. 151 din Codul muncii potrivit căreia femeile încadrate se bucură de măsuri speciale de ocrotire a sănătății și de condițiile necesare îngrijirii și educării copiilor, acestea se bucură și de alte măsuri de protecție din partea unităților socialiste cum ar fi de exemplu limitarea trîmterii în delegație ori detașare etc.

Pauză pentru alimentarea și îngrijirea copilului (Reglementare: art. 156 din Codul muncii).

Pînă la împlinirea de către copil a vîrstei de 9 luni ori, pe baza recomandărilor medicale, pînă la vîrsta de 12 luni, unitățile sînt obligate să acorde femeilor pauză pentru alimentarea și îngrijirea copilului de o jumătate de oră la intervale de cel mult 3 ore, fără ca pauzele, inclusiv timpul necesar deplasării dus și întors să poată depăși 2 ore zilnic.

Program de muncă redus (Reglementare: art. 156 din Codul muncii). În vederea alimentării și îngrijirii copilului pînă la vîrsta de 9 luni ori pe baza recomandărilor medicale pînă la vîrsta de 12 luni mamele pot cere **reducerea programului normal de lucru cu 2 ore zilnic**; reducerea programului nu se acordă cumulativ cu pauzele pentru alimentare și îngrijire.

Precizăm cu deosebire dispoziția de favoare potrivit căreia pauzele și reducerea programului acordate în scopul alimentării și îngrijirii copilului se includ în timpul de muncă și nu au consecințe asupra retribuției sau altor drepturi materiale.

Programul de muncă cu jumătate de normă. (Reglementare: art. 158 din Codul muncii).

Femeile care au copii în vîrstă de pînă la 6 ani, pe care îi îngrijesc, pot lucra cu 1/2 normă, dacă nu beneficiază de creșe sau cămine; timpul cît au fost încadrate în aceste condiții se consideră, la calculul vechimii în muncă **timp lucrat cu o normă întreagă**.

Titluri onorifice (Reglementare: Decretul nr. 195/1951, în B. Of. nr. 109 din 8 noiembrie 1951).

Pentru mamele care au născut și crescut mai mulți copii au fost instituite următoarele distincții: titlul de onoare de „Mamă Eroină”, ordinul „Mamă Eroină”, Ord-

nul „Gloria Maternă” și „Medalia Maternității”. Titlul de onoare de „Mamă Eroină” se conferă mamei care au născut și crescut 10 sau mai mulți copii. Aceștia li se înmînează și Ordinul „Mamă Eroină”. Ordinul „Gloria Maternă” se conferă astfel: mamei care au născut și crescut 9 copii — Ordinul clasa I; mamei care au născut și crescut 8 copii — Ordinul clasa a II-a; mamei care au născut și crescut 7 copii — Ordinul clasa a III-a. „Medalia Maternității” se conferă astfel: mamei care au născut și crescut 6 copii — medalia clasa I; mamei care au născut și crescut 5 copii — medalia clasa a II-a.

Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate (Reglementare: Legea nr. 1/1970, în B. Of. nr. 27 din 27 martie 1970).

Femeile încadrate cu contract de muncă pe durată nedeterminată care au încetat activitatea fiind gravide sau pentru a crește un copil pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani, beneficiază de vechime neîntreruptă dacă se încadrează în termen de 90 de zile de la încetarea motivului pentru care nu a mai lucrat fie în aceeași unitate fie la o altă unitate **dar numai cu condiția ca unitatea la care a lucrat să confirme în scris că nu îi este necesară**.

Dr. Iosif R. URS

Întrebări și răspunsuri

● NICOLAE PITICARU, Rădăuți —

Persoana care a cerut, în condițiile prevăzute de art. 135 din Codul muncii, desfacerea contractului, a uzat de o dispoziție a legii, indiferent de motivele care au determinat-o să ceară încetarea contractului din inițiativa sa. Refuzul de a acorda transferul de către unitate constituie o posibilitate prevăzută atît de Codul muncii, cît și de Legea nr. 1/1971. Desigur, dacă persoana la care vă referiți ar fi rămas în unitate, continuînd raporturile de muncă cu aceasta și ar fi cerut ulterior, din nou transferul, unitatea, putea să-i acorde acest transfer. Conform Decretului nr. 100/1979 (anexa 6), dacă ați ocupat funcția de șef de secție cel puțin trei ani, la transferarea dv. într-o funcție cu niveluri de retribuție mai mici (inginer principal) unitatea poate să vă asigure o retribuție cel mult egală cu aceea avută anterior, fără să depășească gradația maximă prevăzută pentru funcția ocupată prin transfer. Posibilitatea acordată unității nu constituie o obligație pentru aceasta.

● **COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE, Corni, Huși** — Conform prevederilor legale, adunarea generală a membrilor cooperatori poate stabili ca reținerile din retribuție să repre-

zinte între 5—20% din retribuția tarifară de încadrare a personalului. Aceste rețineri se restituie la sfîrșitul anului, în raport de îndeplinirea sarcinilor de plan. Șefii de fermă la care vă referiți sînt retribuți de către stat, astfel că reținerea, în cuantum de 10% din retribuție, corespunde reglementării în vigoare. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă o situație de inechitate, sesizați atît Consiliul de conducere al cooperativei, cît și organele ierarhice superioare, ținînd însă seama că reținerea, drept garanție, a 20% din retribuție s-a stabilit în limitele prevăzute de lege.

● ÎNTRINDEREA DE CONSTRUCȚII DE MATERIALE, Iași —

Conform precizărilor făcute de sucursala Băncii Naționale din Iași costul transmițerilor prin telex privind contravaloarea mărfurilor livrate, lucrărilor executate și serviciilor prestate se recuperează de la furnizori (pct. 6 din Normele metodologice nr. 2/1980). Reținerea de la plătitori a costului acestor transmițeri s-a făcut numai pînă la data aplicării normelor susmenționate și numai în cazul sumelor achitate din inițiativa debitorilor — altele decît cele menționate în aliniatul precedent

— motiv pentru care nu li s-au eliberat acestora anexe la extrasul de cont.

● **CONSTANTIN DAVID, Piatra Neamț** — Diminuarea vechimii minim necesare pentru promovarea în funcția de contabil șef cu pînă la doi ani se poate face numai cu respectarea prevederilor art. 6 din Legea nr. 12/1971. Persoana la care vă referiți n-ar îndeplini nici în această situație condiția de vechime cerută de lege. În cazul ocupării temporare a unei funcții superioare, personalul are drept, conform art. 67 al. a din Codul muncii și art. 74 din Legea nr. 57/1974, la retribuția corespunzătoare funcției îndeplinite. Celor care nu îndeplinesc condițiile de studii pentru a ocupa funcția de contabil șef li se diminuează retribuția cu două clase.

● **ȘTEFAN GORGA, Birlad** — Conform prevederilor alin. 2 din articolul 45 al Legii nr. 57/1974, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 4/1979, în situația în care neîndeplinirea unor dîntre sarcinile proprii de muncă ce revin personalului tehnic, economic sau de altă specialitate a influențat direct nerealizarea unor indicatori de plan ai întreprinderii, diminuările aplicate persoanelor în cauză vor fi cel puțin egale, în procente, cu cele aplicate conducerii unității pentru aceste nerealizări. Hotărîrea biroului executiv al întreprinderii are la bază această prevedere legală.

**INTREPRINDEREA
DE UTILAJE GRELE
PENTRU CONSTRUCȚII —
BUCUREȘTI**

Str. 7 Noiembrie nr. 201 bis,
Sector 2, Telefon : 87 60 40,
Telex : 10983

oferă piese de schimb pentru:

● Tractor S 80-100 — pro-
veniență U.R.S.S.

● Tractor T 100 M — pro-
veniență U.R.S.S.

● Tractor T 100 M 3 —
proveniență U.R.S.S.

● Autoscreper T 180 —
proveniență R.S.C.

● Autoscreper T 200 —
proveniență R.S.C.

● Autoscreper TEREX —
proveniență S.U.A.

● Autodumper LEYLAND
— proveniență Anglia

● Excavator NOBAS UB
80 — proveniență R.D.G.

● Autogreder D 557 — pro-
veniență U.R.S.S.

● Excavator JCB — pro-
veniență Anglia

● Excavator ZEMAG —
proveniență R.D.G.

● Săpător ganț ER 7 AM
— proveniență U.R.S.S.

● Simeringuri

● Excavator DH 101 —
proveniență R.S.C.

● Grup electrogen WOLA
— proveniență R.P.P.

● Săpător HOLLANDRIN
— proveniență Olanda.

**INTREPRINDEREA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB
I. U. P. S.**

4200 GHEORGHENI
Str. Bucinului nr. 208
Jud. Harghita

Execută și livrează în anii 1980—1981 pe bază de comandă
fermă, vizată de banca națională, agricolă sau de investiții,
utilaje pentru prelucrarea lemnului :

- Mașina de îndreptat și fălțuit cu lățimea mesei de 400 mm tip „MI-4 m”
- Idem cu lățimea mesei de 500 mm tip „MI-5 m”
- Mașina de rindeluit la grosime cu lățimea mesei de 400 mm tip „MRG-4 m”
- Idem cu lățimea mesei de 500 mm tip „MRG-5 m”
- Idem cu lățimea mesei de 600 mm tip „MRG-6 m”
- Idem cu lățimea mesei de 800 mm tip „MRG-8 m”
- Circular de spintecat simplu cu diametrul pinzelor până la 750 mm tip „CS-313”
- Fierăstrău circular dublu cu reglarea distanței de tăiere de la 230—2000 mm tip „FCD”
- Circular de tivit cu avans mecanic cu 6 pinze reglabile tip „CTAMm”
- Circular de spintecat multiplu greu cu avans mecanic cu 15 pinze reglabile tip „CSMg”
- Circular de tivit cherestea foioase cu avans mecanic tip „CTCf-238”
- Mașina de cepuit și scobit cu 6 operațiuni tip „MCSm”
- Pendula cu acționare hidraulică tip „PAH-2” și „PAH-3”
- Mașina de lustruit panouri cu 2 cil. tip „MLP-2”
- Idem cu egalizator și 2 cil. tip „MLP-2e”
- Idem cu 6 cil. și egalizator tip „MLP-6”
- Circular tip „Mineciu” pentru tăiat rigle
- Mașina de ascuțit pinza circulară de gater și panglica tip „MAPF”

La cererea beneficiarilor trimitem prin poștă prospectul utilajelor cu toate caracteristicile înșirate.

De asemenea, livrăm pe bază de comandă următoarele PIESE DE SCHIMB PENTRU IFRON :

- Cilindru hidraulic de ridicare cu cursa de 1100 mm.
- Cilindri de închidere cu cursa de 622 mm.
- Cilindri de basculare de 550 mm.
- Inversor IFRON.

FABRICA METALURGICĂ — Sibiu

are în stoc piese de schimb pentru următoarele tipuri de mașini și utilaje :

- Tractoare U 660 ; S 650 ; S 1300 și UTOS
- Excavatoare 0,3—0 ; 4—0 ; 5 mc și Voronej
- Betoniere 250—500 l
- Auto SR 211 ; SR 113 ; SR 131 ; SR 116 ; TV ; IMS ; și ARO
- Piese și automate cărămizi